

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0521U101022

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-05-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Люльчук Марія Геннадіївна

2. Liulchuk Mariia H.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 14.02.02

Назва наукової спеціальності: Епідеміологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 27-04-2021

Спеціальність за освітою: Гігієна, санітарія, епідеміологія

Місце роботи здобувача: Державна установа "Інститут епідеміології та інфекційних хвороб імені Л. В. Громашевського Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02011947

Місцезнаходження: вул. М. Амосова, буд. 5, м. Київ, 03038, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.614.01

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут епідеміології та інфекційних хвороб імені Л. В. Громашевського Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02011947

Місцезнаходження: вул. М. Амосова, буд. 5, м. Київ, 03038, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут епідеміології та інфекційних хвороб імені Л. В. Громашевського Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02011947

Місцезнаходження: вул. М. Амосова, буд. 5, м. Київ, 03038, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут епідеміології та інфекційних хвороб імені Л. В. Громашевського Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02011947

Місцезнаходження: вул. М. Амосова, буд. 5, м. Київ, 03038, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 76.29.50

Тема дисертації:

1. Моніторинг резистентності ВІЛ до АРВ-препаратів в системі епіднагляду за ВІЛ-інфекцією в Україні
2. Drug Resistance monitoring in the HIV surveillance system in Ukraine

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена важливому науково-практичній проблемі охорони здоров'я – удосконаленню системи епідеміологічного нагляду за ВІЛ-інфекцією. Вперше в Україні здійснено комплексний молекулярно-генетичний аналіз популяції ВІЛ, що циркулює на сучасному етапі епідемії ВІЛ-інфекції/СНІДу. Встановлено, що рівень поширення первинної резистентності ВІЛ до АРВ-препаратів (АРВП) в регіонах України залишається низьким. Визначено, що частота набутої резистентності ВІЛ до АРВП у дорослих ВІЛ-позитивних пацієнтів складає 6,0%. Виявлено, що достовірно частіше мутації резистентності ВІЛ до АРВП виявляються у ВІЛ-позитивних чоловіків, ніж у жінок, що пов'язано з біоповедінковими гендерними особливостями. Встановлено, що вагомим фактором є генетичний бар'єр АРВП: чим вище генетичний бар'єр до резистентності ВІЛ, тим нижче ризик формування МР ВІЛ до АРВП. Визначено, що у дітей формування МР ВІЛ до АРВП класів нуклеозидних інгібіторів зворотної транскриптази (ННІЗТ) та інгібіторів протеази (ІП) відбувається достовірно ($p < 0,05$) рідше у порівнянні з дорослими пацієнтами, що можна пояснити тим, що більшість дітей розпочинають АРТ з АРВП класу ІІ з високим генетичним бар'єром. Визначено, що щорічний моніторинг індикаторів раннього попередження (РІІ) резистентності ВІЛ є важливим елементом епіднагляду за ВІЛ-інфекцією, оскільки дозволяє визначити вплив різних факторів на ризик формування резистентності ВІЛ до АРВП. Розроблено Національну стратегію моніторингу резистентності ВІЛ в Україні на підставі вивчення поширеності первинної та набутої резистентності ВІЛ та факторів, що на неї впливають.

2. This thesis is dedicated to aid an important scientific and research purpose of public health in Ukraine – to improve HIV surveillance system. For the first time a comprehensive molecular genetics analysis of the HIV population circulating at the current stage of the HIV/AIDS epidemic in Ukraine was conducted. It was determined that the level of transmitted drug resistance (TDR) to antiretroviral therapy (ART) remains low across regions of Ukraine. The frequency of acquired drug resistance (ADR) to ART in adult HIV-infected patients was estimated at 6.0%. HIV drug resistance mutations occur statistically significantly more frequently in male patients, compared to female, which is attributed to bio-behavioral gender differences. ART genetic barrier was recognized to be an important factor: the higher the genetic barrier is, the lower the risk of HIV resistance-associated mutations (RAMs) arising. Emergence of RAMs to ART drugs that act as Non-Nucleoside Reverse Transcriptase Inhibitors (NNRTIs) and Protease Inhibitors (PI) occurs significantly less often in children compared to adults ($p < 0.05$). This can be attributed to the fact that most children start ART with a regimen that includes PI drugs with high genetic barrier. Annual monitoring of Early Warning Indicators (EWI) is a crucial element of HIV Drug resistance surveillance as it allows to determine the effect of various factors on the risk of drugs resistance arisal. National strategy for HIV-drug resistance monitoring in Ukraine was developed based on the research of the TDR and ADR spread and factors that affect it.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щербінська Алла Михайлівна
2. Щербінська Алла Михайлівна

Кваліфікація: д.мед.н., 03.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щербінська Алла Михайлівна
2. Shcherbinskaya Alla M.

Кваліфікація: д. мед. н., 03.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іванько Олеся Михайлівна
2. Іванько Олеся Михайлівна

Кваліфікація: д.мед.н., 14.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чумаченко Тетяна Олександрівна

2. Чумаченко Тетяна Олександрівна

Кваліфікація: к.мед.н., 14.02.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дзюблик Ірина Володимирівна

2. Dziublyk Iryna Volodymyrivna

Кваліфікація: д. мед. н., 03.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. **Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Задорожна Вікторія Іванівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Задорожна Вікторія Іванівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.